

Datum
2024-02-02

Diarienummer
MH-2023-2960

Miljöingenjör
Johan Pettersson
johan.pettersson@trelleborg.se
0410-73 32 47

Samhällsbyggnadsnämnden, Trelleborgs
kommun
Corfitz Beck-Friisgatan 4B
23142 TRELLEBORG

Internremiss - Motion (V), Förbud tjockolja i Trelleborgs hamn

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avge följande yttrande:

- Att översända förvaltningens tjänsteskrivelse som nämndens yttrande över remissen.

Sammanfattning

Vänsterpartiet i Trelleborg har inkommit med en motion där man föreslår

- Att det skall vara förbjudet för de fartyg som angör Trelleborgs hamn att använda tjockolja som drivmedel
- Att förbudet mot att använda tjockolja ska införas senast den 1 januari 2025.

Vänsterpartiet motiverar sin motion med bakgrunden av de tjockoljeutsläpp som TT-Lines färja Marco Polo orsakade när den grundstötte i oktober 2023.

Kommunledningsförvaltningen har sänt motionen till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Det är idag förbjudet att använda bränsle med högre svavelinnehåll än 0,5%. Det finns dock möjlighet att använda sådant bränsle om man kan vidta åtgärder som innebär att luftutsläpp inte sker.

Det bedöms inte som möjligt, med dagens regelverk, för en enskild kommun att ensidigt meddela ett förbud mot fartyg att använda tjockolja.

Det borde dock vara möjligt för Trelleborgs Hamn AB att införa differentierade hamnavgifter för att göra det mer attraktivt att inte använda tjockolja. Det är dock en komplicerad fråga då det finns flera regelverk som kan påverka detta.

Trelleborgs kommun bör som ägare till Trelleborgs Hamn AB instruera hamnen att undersöka möjligheterna och förutsättningarna för att införa en differentierad hamnavgift.

Ärendet

Vänsterpartiet i Trelleborg har inkommit med en motion där man föreslår

- Att det skall vara förbjudet för de fartyg som angör Trelleborgs hamn att använda tjockolja som drivmedel
- Att förbudet mot att använda tjockolja ska införas senast den 1 januari 2025.

Vänsterpartiet motiverar sin motion med bakgrunden av de tjockoljeutsläpp som TT-Lines färja Marco Polo orsakade när den grundstötte i oktober 2023.

Kommunledningsförvaltningen har sänt motionen till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Förvaltningens bedömning

Om tjockolja

Man har tidigare uppmärksammat att användandet av högsavlig olja inneburit höga halter av svaveldioxid, vilka inneburit hälsoproblem och förtida dödsfall. Man har strävat efter att få ned dessa utsläpp genom olika juridiska åtgärder och bland annat inom EU, infört svaveldirektivet för att förbättra luftkvaliteten.

I svaveldirektivet (direktiv 1999/32/EG, senast ändrat genom direktiv 2012/33/EG) anger EU vilka svavelhalter som skall gälla i fartygsbränsle inom EU. Av direktivet framgår att svavelhalten i marina bränslen från 2020 endast får vara 0,5 procent eller lägre. Dessutom skall strängare regler gälla för Östersjön, Nordsjön och engelska kanalen.

Det finns dock möjlighet till undantag från dessa krav, genom att använda olika typer av reningsutrustningar för att rena luftutsläppen från svaveldioxid.

En av dessa metoder är rening med scrubbers, vilket innebär att luftutsläppen tvättas med havsvatten. Föroreningarna i luften överförs till vattnet varvid utsläppen till luft renas medans det nu förorenade vattnet släpps ut i havet.

Förutom EU:s regelverk finns även det internationella regelverket inom IMO, International Maritime Organisation, vilket är FN:s organisation för sjöfart.

Luftkvalitet och havskvalitet

Användningen av scrubbers har inneburit att utsläpp som tidigare gått till luften numera går till havet. I många fall kan även rederierna numera använda olja som är av en sämre kvalitet än vad man tidigare har kunnat använda. Detta är dock inte ett utpekande av TT-Line, då det i skrivande stund är okänt vilken oljekvalitet man har ombord på sina fartyg.

Luftkvaliteten har blivit betydligt bättre genom svaveldirektivet. För Trelleborgs del har det inneburit att halterna av svaveldioxid sjunkit från nivåer på ca 15-20 µg/m³ till nivåer som är en tiondel, 1-2 µg/m³, av dessa. Gränsvärdet för dygnsmedelhalter för svaveldioxid ligger på 100 µg/m³.

I flera vetenskapliga rapporter från bland annat Chalmers ifrågasätts dock lämpligheten med scrubbers, då det öppnar möjligheten att använda än sämre bränsle än man tidigare gjort, på bekostnad av kvalitetsförsämringar av havsmiljön.

Bedömning

Det är idag förbjudet att använda bränsle med högre svavelinnehåll än 0,5%. Det finns dock möjlighet att använda sådant bränsle om man kan vidta åtgärder som innebär att luftutsläpp inte sker.

Det bedöms inte som möjligt, med dagens regelverk, för en enskild kommun att ensidigt meddela ett förbud mot fartyg att använda tjockolja.

Ett allmänt förbud mot användande av tjockolja för fartyg inom ett visst område måste hanteras av internationella instanser såsom IMO eller EU.

Det finns dock vissa möjligheter, inom miljöbalken, att införa lokala regler och förbud. Förutsättningar är då att en miljökvalitetsnorm skall brytas eller riskeras att brytas. Så är inte fallet i Trelleborg, då luftkvaliteten ligger betydligt under gränsvärdet vad gäller svaveldioxid.

Olyckan uppe i Hanöbukten har dock visat på vikten av att begränsa användandet av tjockolja. Effekterna av enskilda oljeutsläpp vid olyckor som i Hanöbukten och de långsiktiga effekterna av scrubbervatten i marina ekosystem är stora och betydande. Effekterna av en motsvarande olycka i Trelleborgsområdet kan man bara spekulera i.

Det borde vara möjligt för Trelleborgs Hamn AB att införa differentierade hamnavgifter för att göra det mer attraktivt att inte använda tjockolja. Det är dock en komplicerad fråga då det finns flera regelverk som kan påverka detta.

Trelleborgs kommun bör som ägare till Trelleborgs Hamn AB instruera hamnen att undersöka möjligheterna och förutsättningarna för att införa en differentierad hamnavgift. Hamnavgiften skall utformas så att tjockoljedriva fartyg skall ha en betydligt högre avgift än andra fartyg. Detta för att stimulera att göra sjöfarten mera hållbar och minska riskerna och effekterna vid både oljeolyckor som för marina ekosystem.

Johan Pettersson
Miljöingenjör

Sofia Nordvall
Tf. Miljöchef

